

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи**

**СИЛАБУС
КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА УКРАЇНИ / CULTURAL HERITAGE OF UKRAINE**

Інформація про викладача	
Викладач	Чорна Наталія
Науковий ступінь	доктор історичних наук
Вчене звання	професор
Посада	завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
Адреса кафедри	м. Вінниця, вул. Соборна, 87, каб. 37
Контактний телефон	097 599 36 05
E-mail:	n.chorna@vtei.edu.ua
Електронна сторінка курсу в системі дистанційного навчання	https://m.vtei.edu.ua/course/view.php?id=216
Консультації	Понеділок, четвер з 14 ⁰⁰ до 16 ⁰⁰
Інформація про освітній компонент	
Освітній ступінь	Бакалавр
Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Спеціальність	С7 Журналістика
Освітня програма	Реклама і зв'язки з громадськістю
Навчальний рік	2026/2027
Семестр	I
Факультет	торгівлі, маркетингу та сфери обслуговування
Курс	I
Групи	РЗГ-11д
Анотація курсу	В умовах незалежного державотворення, проголошення Україною європейських цінностей та прагнення інтегруватися в європейський культурно-цивілізаційний простір значно посилився інтерес до історичного минулого українського народу, виявлення та дослідження невідомих сторінок його історії. Потужною складовою формування ідентичності української нації є культурна спадщина, в якій акумулюються минуле і сьогодення, героїчні і трагічні сторінки історії. Набуваючи загальнодержавного значення, вона сприяє позитивним зрушенням у суспільній свідомості, формуванню і укріпленню національної ідентичності. Відношення до культурної спадщини, яка збереглася до наших днів у вигляді різноманітних об'єктів, що мають універсальну історичну, наукову, культурну і мистецьку цінність, є одним із важливих показників культури. Збережена та належним чином репрезентована культурна спадщина – джерело зростання і духовного розвитку українського народу, формування спільної історичної пам'яті. Відтак, вивчення культурної спадщини України студентською молоддю набуває не лише пізнавального, але й очевидного практичного значення, виконує виховну, патріотичну та світоглядну функцію, є запорукою формування патріотично налаштованої, свідомої особистості, гідного громадянина своєї держави. Освітній компонент «Культурна спадщина України» має на меті ознайомлення студентської молоді зі зразками культурної спадщини українського народу, розширення обізнаності з історико-культурним його минулим та формування на цій основі всебічно розвинутої, гармонійної, а головне, національно свідомої,

	позбавленої навіяного попереднім періодом історії комплексу меншовартості, особистості.
Мова викладання	Українська
Місце дисципліни в освітній програмі	
Освітня програма (ОП)	Реклама і зв'язки з громадськістю
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціально комунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов
Перелік загальних компетентностей	ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК11. Здатність спілкуватися державною мовою.
Перелік програмних результатів навчання	ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел. ПР09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства. ПР10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.
Пререквізити дисципліни	Попередньою умовою вивчення дисципліни «Культурна спадщина України» є базові знання з історії України, історії української культури.

Тематичний план та оцінювання результатів навчання						
Теми	Кількість годин				Форми контролю	Бальна оцінка
	всього	з них				
		лекції	ПЗ	СРС		
Розділ 1. Теоретико-методологічні основи вивчення культурної спадщини України						
Тема 1. Культурна спадщина як фундамент національної ідентичності.	11	2	2	7	УО, ПО/П, КТ	5
Тема 2. Загальні проблеми пам'яткоохоронної діяльності.	11	2	2	7	УО, ПО/П, КТ	5
Тема 3. Культурні цінності: проблеми охорони, вивезення, ввезення та повернення.	11	2	2	7	УО, ПО/П, КТ	5
Тема 4. Феномен української культури та культурної спадщини українського народу.	11	2	2	7	УО, ПО/П, КТ	5
Розділ 2. Матеріальна культурна спадщина України						
Тема 5. Культурна спадщина дохристиянської доби (до сер. IX ст.).	11	2	2	7	УО, ПО/П, КТ	5
Тема 6. Культурна спадщина Київської Русі та Галицько-Волинської держави (сер. IX – сер. XIV ст.).	11	2	2	7	УО, ПО/П, КТ	5
Тема 7. Культурна спадщина литовсько-польської доби (др. пол. XIV – сер. XVII ст.).	11	2	2	7	УО, ПО/П, КТ	5
Тема 8. Культурна спадщина козацько-гетьманської доби (др. пол. XVII – др. пол. XVIII ст.).	11	2	2	7	УО, ПО/П, КТ	5
Тема 9. Культурна спадщина періоду національного відродження (кін. XVIII – поч. XX ст.).	11	2	2	7	УО, ПО/П, КТ	5
Тема 10. Культурна спадщина «радянської епохи» (20-80-ті рр. XX ст.).	22	4	4	14	УО, ПО/П, КТ	10
Розділ 3. Нематеріальна культурна спадщина України						
Тема 11. Мова, усні традиції та виконавські мистецтва в культурній спадщині України.	11	2	2	7	УО, ПО/П, КТ	5
Тема 12. Звичай, обряди та свята українського народу.	11	4	2	5	УО, ПО/П, КТ	5
Тема 13. Традиції декоративно-ужиткового мистецтва.	11	2	4	5	УО, ПО/П, КТ	10
Індивідуальне завдання	26			26	ІЗ	25
Разом	180	30	30	120		
Підсумковий контроль – екзамен						

Поточний контроль / критерії оцінювання	Перелік умовних позначень форм контролю та оцінка їх у балах: УО – усне опитування – 2 бали. ПО – письмове опитування – 2 бали. П – презентація – 2 бали. КТ – комп’ютерне тестування – 1 бал. ІЗ – індивідуальне завдання – 25 балів: - проходження курсів на платформі Prometheus («Спадщина для соціальної згуртованості під час війни: кейси українських культурних дієвців» https://prometheus.org.ua/prometheus-free/spadshchyna-dlya-sotsialnoi-zghurtovanosti/, ін.) або на інших онлайн платформах за тематикою освітнього компоненту – 10 балів; - виконання есе – 10 балів; - участь у наукових заходах – 5 балів. Загальна сума за поточну навчальну роботу (аудиторну та самостійну) за семестр – 100 балів. Критерії оцінювання розроблені відповідно до положення Про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти.
Основні літературні та інформаційні джерела	1. Вербицька П. В., Гнідик І. І., Годованська О. М., Курдина Ю. М., Салюк А. З. Культурна спадщина України: інноваційні підходи та сталий розвиток : навч. посіб. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2022. 148 с. 2. Ключко Д. Сховане мистецтво. Есеї, розмови, коментарі. Київ : ArtHuss, 2023. 288 с. 3. Кулиняк І. Я., Карий О. І., Прокопишин-Рашкевич Л. М., Огінок С. В., Бондаренко Ю. Г. Європейський досвід популяризації історичної спадщини та культурного туризму: навч. посіб. Львів: Растр-7, 2023. 254 с. 4. Культурна спадщина та національна безпека : аналіт. доп. / [В. Потапенко, Ю. Тищенко, Ю. Каплан та ін.] ; за ред. В. Потапенка. Київ : НІСД, 2023. 58 с. 5. Скарби України. Культурна спадщина нації. Київ : ArtHuss, 2024. 252 с. 6. Чорна Н.М. Культурна спадщина України: проблеми вивчення, збереження та використання. <i>Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Історія</i> : зб. наук. пр. / За заг. ред. проф. О.А. Мельничука. 2021. Вип. 36. С. 67-74. URL : https://vspu.net/nzhist/index.php/nzhist/article/view/715/707 (фахове видання) 7. Чорна Н.М. Нематеріальна культурна спадщина як туристичний ресурс. <i>Інфраструктура ринку</i>. 2021. Вип. 59. URL : http://www.market-infr.od.ua/journals/2021/59_2021/7.pdf (фахове видання) 8. Чорна Н.М. Культурна спадщина як фундамент національної ідентичності: проблеми та необхідність збереження. <i>Культурна спадщина: інноваційні підходи та сталий розвиток</i> : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 09-10 вересня 2022 р.). Львів, 2022. С. 33-35.
Політика освітнього компонента	
Організація навчання	Організація навчання відбувається відповідно до Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Відвідування навчальних занять з освітнього компонента «Культурна спадщина України» є обов’язковим, згідно розкладу. Конспектування лекційного матеріалу у вигляді коротких тезисів вітається, але не є обов’язковим. Підготовка до практичного заняття передбачає опрацювання переліку питань, що виносяться на обговорення, та створення конспекту, проходження комп’ютерного тестування в системі MOODLE, виконання визначених завдань. Виконання індивідуального завдання передбачає проходження курсів на платформі Prometheus або на онлайн платформах за тематикою освітнього компонента, виконання есе, участь у наукових заходах. Виконані завдання

	оцінюються у межах визначених критеріїв. Усі завдання, передбачені робочою програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
Інтеграція ШІ в освітній процес	Інтеграція ШІ в освітній процес здійснюється відповідно до Політики застосування штучного інтелекту (ШІ). Згідно п. 3.1, Інститут заохочує відповідальне використання ШІ для покращення та оптимізації процесу навчання: - генеративний ШІ (на кшталт ChatGPT чи Claude) може використовуватися здобувачами вищої освіти задля занурення у відповідну історичну епоху через діалог. Це можуть бути інтерв'ю з історичними постатями (здобувачі можуть вести інтерактивний «діалог» із цифровим двійником Тараса Шевченка, Лесі Українки, Григорія Сковороди чи Марії Примаченко, налаштованим на основі їхніх мемуарів, творів та листів) чи цілодобовий асистент курсу (ШІ може роз'яснювати складні терміни, генерувати короткі конспекти та миттєво відповідати на запитання щодо лекційного матеріалу); - ШІ може допомогти здобувачам вищої освіти в роботі з великими базами даних (аналіз масивів даних для виявлення закономірностей (до прикладу, як мігрували певні орнаменти вишивки чи елементи писанкарства по різних регіонах України та як вони при цьому видозмінювалися); - ШІ може використовуватися для покращення власних текстів, за умови, що фінальні продукти є результатами власної інтелектуальної праці; - інше. При виконанні есе, підготовці наукових статей, тез слід дотримуватися вимог до декларування та цитування, визначених п. 3.3.
Відпрацювання пропусків занять	Пропущені навчальні заняття мають бути відпрацьовані. Відпрацювання пропущеного лекційного заняття передбачає підготовку конспекту з відповідної теми. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються шляхом проходження комп'ютерного тестування в системі MOODLE, виконання передбачених практичних завдань, короткого усного опитування з відповідної теми. Відпрацювати пропущені заняття можна щопонеділка та щочетверга, з 14⁰⁰ до 15⁰⁰ (каб. 37, к. 1).
Допуск до підсумкового контролю	Підсумковий контроль – екзамен. До екзамену допускаються всі здобувачі, які набрали за результатами поточної роботи протягом семестру 60 балів. Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компонента для здобувачів очної форми навчання визначається як середньоарифметична сума балів поточної роботи та екзамену. Кращим здобувачам, які повністю виконали програму з освітнього компонента, виявили активність в науково-дослідній роботі за відповідною тематикою, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях та за результатами поточної роботи набрали 90 і більше балів, науково-педагогічний працівник має право виставити результат екзамену без опитування (при усному екзамені) чи виконання екзаменаційного завдання (при письмовому екзамені).
Академічна доброчесність	При вивченні освітнього компонента, в т. ч. підготовці наукових робіт (наукових статей, тез, рефератів, ін.), здобувачам вищої освіти необхідно дотримуватися академічної доброчесності, відповідно до Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними та науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти. При виконанні есе, підготовці наукових статей, тез суворо забороненими і розглядаються як грубе порушення принципів академічної доброчесності, що прирівнюється до плагіату та академічного шахрайства, є пряме копіювання (плагіат), використання під час контрольних заходів, фальсифікація та вигадкування, делегування ключових завдань, виконання роботи за іншого, відповідно до п. 3.2. Політики застосування штучного інтелекту (ШІ).

Інші складові політики компонента	Здобувачі вищої освіти мають право на визнання (перезарахування) результатів навчання, набутих у неформальній та/або інформальній освіті, згідно з Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти.
-----------------------------------	---

Затверджено на засіданні кафедри, протокол № 13 від 25.08.2026 р.

Науково-педагогічний працівник

Наталія ЧОРНА

Завідувач кафедри

Наталія ЧОРНА